

Prøve i Dansk 3

Maj-juni 2006



Mundtlig del

Censor- og eksaminatorhæfte

Indhold:

1. Prøvens niveau og bedømmelsen
2. Oversigt over prøven
3. Vejledende censor- og eksaminatorark
4. Prøveafholdelsen
5. Bedømmelsesskema til mundtlig kommunikation



1. Prøvens niveau og bedømmelsen

Prøven i mundtlig kommunikation ved Prøve i Dansk 3 efterprøver dansksproglige færdigheder på et niveau svarende til Vantage (B2), jf. kompetenceskalaen, Common European Framework.

Mundtlig kommunikation bedømmes ud fra bedømmelseskriterier og ved hjælp af bedømmelsesskemaet sidst i dette hæfte.

Ved bedømmelsen følges reglerne i bekendtgørelse nr. 513 af 22. juni 1995 om karakterskala og anden bedømmelse.

2. Oversigt over prøven

	Delprøve 1		Delprøve 2	
	Interview	Monolog	Interaktion	Diskussion
Tid	5 min.	5 min.	5 min.	5 min.
Mål	Svare på spørgsmål	Fortælle sammenhængende	Samtale om et emne af almen karakter, herunder stille spørgsmål og medvirke til at holde samtalen i gang	Tage stilling til spørgsmål/udsagn og begrunde
Prøvegrundlag	Spørgsmål fra eksaminator	Projekt eller emne	Billeder	Spørgsmål fra eksaminator
Prøveforløb	Prøvedeltagerne svarer på skift på spørgsmål om et alment emne	Prøvedeltagerne holder på skift oplæg om projekt eller emne	Dialog prøvedeltagerne imellem	Opfølgende spørgsmål til diskussion til hver af de to prøvedeltagere

3. Vejledende censor- og eksaminatorark

Delprøve 1

Før prøven begynder: Præsentation (eksaminator, prøvedeltagere, censor).

Interview: *Eksaminator informerer prøvedeltagerne om, at deres opgave i denne del af prøven er at svare på spørgsmål.*
(5 min. pr. par)

Herefter henvender eksaminator sig til den ene af prøvedeltagerne og beder denne svare på spørgsmål om et af nedenstående emner.

Eksaminator stiller det indledende spørgsmål og fortsætter i forlængelse heraf eller går videre til et eller to af de følgende spørgsmål.

Når interviewet er gennemført, gentages proceduren henvendt til den anden prøvedeltager.

Emne: Skole og uddannelse

Indled:

Hvilken uddannelse har du/ønsker du at tage?
Hvorfor har du valgt/vil du vælge den uddannelse?

Fortsæt i forlængelse af prøvedeltagers svar, eller vælg fra følgende:

Nogle synes, der er for lidt disciplin i den danske skole.
Er du enig i den opfattelse? Hvorfor/hvorfor ikke?

I moderne skoler bruger man meget gruppearbejde og selvstændigt arbejde og ikke så meget almindelig klasseundervisning. Sådan var det ikke tidligere. Hvad tror du, årsagerne til den udvikling er? Hvad mener du om gruppearbejde?

Man taler jo i dag meget om livslang læring. Hvorfor tror du, at der i dag er kommet så meget fokus på den livslange læring? Hvad er din holdning til det?

Der kommer flere og flere muligheder for undervisning, hvor man ikke er bundet af at skulle møde til en bestemt tid i et klasseværelse (fx fjernundervisning og onlineundervisning). Hvad mener du om den udvikling? Hvad tror du, der vil ske i fremtiden på det område?

Emne: Computer

Indled:

I Danmark er der rigtig mange, der har en computer.
Har du selv en computer? Hvis ja: Er computeren en vigtig del af din hverdag? Hvad bruger du computeren til? Hvis nej: Hvordan skaffer du dig de informationer, du skal bruge? Hvordan kommunikerer du med dine venner?

Fortsæt i forlængelse af prøvedeltagers svar, eller vælg fra følgende:

Danmark er et af de lande i verden, hvor der er flest computere pr. indbygger. Hvorfor tror du, computeren er blevet så udbredt her i landet?

Computeren har ført til nye former for afhængighed, fx spilafhængighed og netafhængighed. I en del familier har det betydet, at man bruger mindre tid sammen. Tror du, at folk er blevet mere ensomme på grund af computerne? Hvorfor/hvorfor ikke?

Computeren og internettet har betydet, at man nu er kommet meget tættere på hele verden. Man kan fx købe bøger i New York, tøj i Tokyo og vin i Frankrig og få det bragt lige til døren. Tror du, at internethandel vil blive mere udbredt i fremtiden, og at der derfor vil blive færre 'gammeldags' butikker? Hvorfor/hvorfor ikke?

Der er jo mange fordele ved computerne, men er der også nogle ulemper? Hvis ja: Hvilke?

Hvis nej: Der er mange, der mener, at især unge bruger alt for meget tid foran computeren til fx spil.

Hvad mener du om det?

Emne: Rygning

Indled:

Er du selv ryger? Hvis ja: Har du overvejet at holde op?

Hvis nej: Er du generet af, at andre ryger?

Fortsæt i forlængelse af prøvedeltagers svar,

eller vælg fra følgende:

Selv om sundhedsmyndighederne advarer kraftigt mod rygning, er der alligevel mange mennesker, der ryger.

Hvorfor tror du, det er sådan?

Hvor mener du, det skal være henholdsvis forbudt og tilladt at ryge?

I USA har nogle tidligere rygere efter alvorlig sygdom fået tilkendt erstatning fra tobaksindustrien. Mener du, det er rimeligt at tilkende erstatning i sådanne sager?

Rygevaner og rygeregler har ændret sig meget i Danmark de seneste år. Der er færre, der begynder at ryge, og der er færre steder, hvor det er tilladt at ryge. Hvordan er det andre steder, du kender?

Monolog:

(5 min. pr. par)

Eksaminator informerer prøvedeltagerne om, at deres opgave i denne del af prøven består i, at de hver for sig holder et oplæg i 2-3 minutter uden medvirken af eksaminator.

Herefter henvender eksaminator sig til den ene prøvedeltager og siger: "Værsgo, vil du holde dit oplæg".

Når prøvedeltageren har afsluttet sit oplæg (eller tiden er gået), siger eksaminator "tak" og stiller et enkelt afrundende spørgsmål eller fremsætter en kommentar med det formål at vise, at oplægget er forstået, og at denne del af prøven er afsluttet.

Proceduren gentages henvendt til den anden prøvedeltager.

Delprøve 2

Der er tre emner, A, B og C, hvoraf prøvedeltagerne tildes ét ved lodtrækning.

Emne A: Brugerbetaling

Interaktion:
(5 min. pr. par)

Eksaminator informerer prøvedeltagerne om, at deres opgave i denne del af prøven er at tale sammen om emnet uden medvirken af eksaminator. Det gøres meget tydeligt, at det er deres fælles ansvar at holde samtalen i gang, så begge får mulighed for at demonstrere deres sproglige kompetence.

Arket med billeder lægges frem for prøvedeltagerne, og eksaminator siger:

“Her er nogle billeder, der viser forskellige offentlige ydelser. Nogle af dem er gratis, andre betaler man for. Først skal I tale med hinanden om, hvad det er for nogle ydelser, og hvilke af dem der er gratis. Derefter skal I diskutere, hvilken af gratisydelseerne I bedst kunne acceptere at betale for.

I har først et halvt minut til at kigge på billederne og overveje, hvad I vil tale om. Derefter har I ca. 5 minutter til at tale med hinanden, og det er vigtigt, at I begge får sagt så meget som muligt”.

Eksaminator siger “tak”, når tiden er gået.

Diskussion:
(5 min. pr. par)

Eksaminator informerer prøvedeltagerne om, at deres opgave i denne del af prøven er at diskutere aspekter af emnet med eksaminator.

Læg op til en diskussion ved at stille opfølgende spørgsmål til emnet til én prøvedeltager ad gangen. Spørgsmålene skal vælges fra følgende liste:

1. spørgsmål:

– Jeg hørte dig sige, at ... Hvorfor mener du det?

2. spørgsmål vælges blandt følgende:

– Er der andre gratisydelser end dem på billederne, man efter din mening kunne indføre betaling for (kom evt. ind på kørsel på motorveje, privatbilisme i større byer, visse former for sygdomsbehandling m.m.)? Hvorfor synes du/synes du ikke det?

– Inden for områder, der ligner hinanden, er det ofte sådan, at nogle ydelser er gratis, mens andre koster penge (fx undervisning af børn/børnepasning i institutioner, lægebesøg/Besøg hos tandlæge eller fysioterapeut, lån af bøger og musik på biblioteker/Besøg på museer)? Hvilke grunde kan der være til disse forskelle? – Er det på samme måde andre steder, du kender? – Hvad er din holdning til den måde, det er på i Danmark?

– Inden for sundhedsvæsenet er der problemer med ventelister og manglende økonomiske ressourcer. Synes du, man skal forsøge at løse disse problemer ved at indføre betaling for visse ydelser (fx behandling af “selvforskyldte” sygdomme, gebyr for lægebesøg)? – Hvis ja: Hvad skal man betale for? – Hvorfor? – Hvis nej: Hvorfor ikke? – Hvad skal man så gøre (for at løse problemerne)?

Sidste spørgsmål:

– Tendensen i disse år er, at der kommer mere og mere brugerbetaling (fx inden for voksenundervisningen). Hvorfor tror du, det er sådan? – Hvad er din holdning til denne udvikling? – Er der en lignende udvikling andre steder, du kender?

– Man diskuterer ofte, om man skal anvende brugerbetaling eller fritagelse for betaling som et middel til at regulere folks adfærd, fx indfører man nogle steder betaling for at køre i centrum af større byer for på den måde at formindske bytrafikken. Andre steder indfører man gratis kollektiv trafik i byerne for at opnå præcis det samme. Hvad mener du om den slags initiativer? – Kender du eksempler på den slags? – Hvis ja: Hvordan fungerer de?

Spørgsmålene diskuteres på en måde, så prøvedeltageren får mulighed for at fremkomme med synspunkter og underbygge disse.

(Blander den anden prøvedeltager sig i diskussionen, lader man dette indgå på naturlig måde, selv om hensigten i denne del af prøven er en diskussion mellem eksaminator og den enkelte prøvedeltager).

Emne B: Børn og forældre

Interaktion:
(5 min. pr. par)

Eksaminator informerer prøvedeltagerne om, at deres opgave i denne del af prøven er at tale sammen om emnet uden medvirken af eksaminator. Det gøres meget tydeligt, at det er deres fælles pligt at holde samtalen i gang, så begge får mulighed for at demonstrere deres sproglige kompetence.

Arket med billeder lægges frem for prøvedeltagerne, og eksaminator siger:

“Her er nogle billeder, der viser forskellige relationer mellem børn og forældre. Først skal I tale med hinanden om, hvad der foregår i situationerne. Derefter skal I diskutere, hvilken af situationerne der efter jeres mening er mest skadelig for et barn.

I har først et halvt minut til at kigge på billederne og overveje, hvad I vil tale om. Derefter har I ca. 5 minutter til at tale med hinanden, og det er vigtigt, at I begge får sagt så meget som muligt”.

Eksaminator siger “tak”, når tiden er gået.

Diskussion:
(5 min. pr. par)

Eksaminator informerer prøvedeltagerne om, at deres opgave i denne del af prøven er at diskutere aspekter af emnet med eksaminator.

Læg op til en diskussion ved at stille opfølgende spørgsmål til emnet til én prøvedeltager ad gangen. Spørgsmålene skal vælges fra følgende liste:

1. spørgsmål:

– Jeg hørte dig sige, at ... Hvorfor mener du det?

2. spørgsmål vælges blandt følgende:

– I 1997 mistede forældre retten til at slå deres børn. Synes du, det er godt, det er sådan? Hvorfor/hvorfor ikke?

– Man diskuterer somme tider, hvad der er vigtigst i børneopdragelsen – det, forældrene siger, eller det, de gør. Hvad mener du er vigtigst? Hvorfor?

– Man hører tit lærerne i folkeskolen beklage sig over, at de skal bruge meget tid på at opdrage børnene. Hvorfor tror du, det er sådan? Mener du, at hovedansvaret for børnenes opdragelse ligger hos forældrene eller hos lærerne? Hvorfor?

Sidste spørgsmål:

– Der er en tendens til, at børn bliver mere og mere for-kælede, får flere og flere ting. Hvad er efter din mening årsagerne til den udvikling? Hvad kan den komme til at betyde for børnene?

– Man diskuterer tit, hvor meget samfundet skal blande sig i børneopdragelsen. Er det fx rimeligt, at samfundet blander sig i, om forældrene må slå deres børn – og har samfundet ret til at fjerne børn, der tilsyneladende ikke trives i deres familier. Hvad mener du? Hvor går grænsen efter din mening for, hvad samfundet kan blande sig i?

Spørgsmålene diskuteres på en måde, så prøvedeltageren får mulighed for at fremkomme med synspunkter og underbygge disse.

(Blander den anden prøvedeltager sig i diskussionen, lader man dette indgå på naturlig måde, selv om hensigten i denne del af prøven er en diskussion mellem eksaminator og den enkelte prøvedeltager).

Emne C: Kønsroller

Interaktion:
(5 min. pr. par)

Eksaminator informerer prøvedeltagerne om, at deres opgave i denne del af prøven er at tale sammen om emnet uden medvirken af eksaminator. Det gøres meget tydeligt, at det er deres fælles ansvar at holde samtalen i gang, så begge får mulighed for at demonstrere deres sproglige kompetence.

Arket med billeder lægges frem for prøvedeltagerne, og eksaminator siger:

“Her er nogle billeder, der viser mænd, kvinder og børn i traditionelle roller. Først skal I tale med hinanden om, hvilke roller der er tale om. Dernæst skal I diskutere, inden for hvilke af de fem områder der de senere år er sket den største ændring af de traditionelle kønsroller.

I har først et halvt minut til at kigge på billederne og overveje, hvad I vil tale om. Derefter har I ca. 5 minutter til at tale med hinanden, og det er vigtigt, at I begge får sagt så meget som muligt”.

Eksaminator siger “tak”, når tiden er gået.

Diskussion:
(5 min. pr. par)

Eksaminator informerer prøvedeltagerne om, at deres opgave i denne del af prøven er at diskutere aspekter af emnet med eksaminator.

Læg op til en diskussion ved at stille opfølgende spørgsmål til emnet til én prøvedeltager ad gangen. Spørgsmålene skal vælges fra følgende liste:

1. spørgsmål:

– Jeg hørte dig sige, at ... Hvorfor mener du det?

2. spørgsmål vælges blandt følgende:

– Har de ændrede kønsroller i dagens samfund påvirket dit liv her i Danmark?

– Mener du, der er arbejdsopgaver, som kvinder ikke er egnede til eller bør påtage sig?

– I de fleste danske familier er det stadig kvinderne, der har hovedansvaret for hjemmet. Hvorfor tror du, det er sådan? Mener du, at det skal ændres? Hvis ja: Hvordan skal vi få det ændret? Hvis nej: Hvorfor ikke?

Sidste spørgsmål:

– På det private danske arbejdsmarked oplever man selv i 2006 lønforskelle mellem mænd og kvinder for samme arbejde. Hvad tror du, årsagen er til det? Hvad skal der til, for at der virkelig bliver ligeløn mellem mænd og kvinder?

– På nogle arbejdspladser er der næsten kun kvinder ansat, på andre næsten kun mænd. Ville du selv foretrække en sådan arbejdsplads, eller ville du hellere arbejde et sted, hvor du havde kolleger af begge køn? Hvorfor?

Spørgsmålene diskuteres på en måde, så prøvedeltageren får mulighed for at fremkomme med synspunkter og underbygge disse.

(Blander den anden prøvedeltager sig i diskussionen, lader man dette indgå på naturlig måde, selv om hensigten i denne del af prøven er en diskussion mellem eksaminator og den enkelte prøvedeltager).

4. Prøveafholdelsen

Parprøve

Prøvedeltagerne går op parvis.

I tilfælde af et ulige antal prøvedeltagere aflægges prøven af tre deltagere i sidste forløb. Prøvegrundlag og procedure ændres ikke, men den samlede prøvetid forlænges med ca. 15 minutter. I tilfælde af at der kun er tilmeldt én prøvedeltager, eller hvis en prøvedeltager får forfald, aflægges prøven individuelt med eksaminator som samtalepartner. Prøvetiden er i dette tilfælde 20 minutter inklusive votering.

Forberedelsestid

Der er ingen forberedelsestid til den mundtlige prøve.

Censor

Medmindre specielle forhold under prøveafviklingen nødvendiggør dette, deltager censor ikke aktivt i nogen del af prøven, men fokuserer alene på at lytte og på et analytisk grundlag bedømme hver prøvedeltagers mundtlige kompetence.

Eksaminator

Det er eksaminator, der informerer prøvedeltagerne om prøvens forløb, og som i øvrigt giver en så fyldestgørende introduktion til prøven, at den kan gennemføres efter hensigten.

Det er ligeledes eksaminator, der styrer prøven og herunder sikrer, at prøvedeltagerne får lige mulighed for at komme til orde. Skulle det ske, at en af prøvedeltagerne ved interaktionen intet har at bidrage med, overtager eksaminator dennes rolle og sikrer, at den anden prøvedeltager får mulighed for at få sine færdigheder i denne del af prøven bedømt.

Eksaminator giver en holistisk bedømmelse af hver prøvedeltagers præstation.

I mundtlig kommunikation indgår færdighed i at forstå samtalepartneren. Den færdighed kan kun på nogenlunde sikkert grundlag bedømmes ved den del af prøven, hvor eksaminator er samtalepartneren. Eksaminator bør tale tydeligt (men ikke artikulere overdrevent) og samtidig udfordre prøvedeltagerens evne til at forstå samtalepartneren, så det bliver muligt at vurdere, hvor grænserne for forståelsen går.

Det kan fx ske ved at forøge taletempoet eller ved at anvende et ordforråd af stigende sværhedsgrad over for dygtige prøvedeltagere.

Delprøve 1 – interview

Eksaminator styrer kommunikationen og beder hver prøvedeltager svare på spørgsmål om et alment emne. De to prøvedeltagere skal ikke kommunikere med hinanden i denne del af prøven.

Delprøve 1 – monolog

Prøvedeltagerne holder på skift et oplæg med udgangspunkt i projektarbejde eller selvvalgt emne.

Eksaminator sikrer, at det virkelig bliver det monologe, sammenhængende sprog, der bedømmes. Det betyder, at eksaminators rolle begrænser sig til at bede prøvedeltageren begynde sit oplæg og – i tilfælde af at prøvedeltageren går i stå – at hjælpe med en “genstart”. Klarer prøvedeltageren ikke det monologe oplæg, bør eksaminator ikke lade denne del af prøven glide over i interviewformen, men derimod afslutte “nænsomt”.

Prøvedeltageren holder sit oplæg på baggrund af egne stikord. Hvis en prøvedeltager ikke har medbragt stikord, men derimod en tekst, hvorfra der læses op, beder eksaminator prøvedeltageren undlade at læse op fra teksten. Følger prøvedeltageren ikke denne henstilling, må bedømmelsen af prøvedeltagerens mundtlige kompetence foretages på baggrund af den øvrige del af prøven. Prøvedeltageren har så ikke demonstreret beherskelse af sammenhængende, monologt sprog, hvilket indgår i bedømmelsen.

Delprøve 2 – interaktion

I denne del af prøven kommunikerer prøvedeltagerne med hinanden om løsningen af en opgave. Prøvedeltagerne forsynes med billeder som grundlag for den opgave, de skal løse.

Prøvedeltagerne får herefter ca. et halvt minut til at kigge på billederne og beslutte, hvad de vil tale om. De bliver herefter bedt om at tale sammen om emnet og derefter i fællesskab søge at komme frem til en afgørelse i forbindelse med den stillede opgave.

Delprøve 2 – diskussion

I denne del af prøven er det eksaminator, der styrer kommunikationen. Dette sker ved at stille hver prøvedeltager opfølgende spørgsmål til emnet og bede denne diskutere disse med eksaminator. Spørgsmålene vælges fra eksemplerne i dette hæfte.

I de tilfælde, hvor der ved interaktionen har været asymmetri prøvedeltagerne imellem, sådan at den ene prøvedeltager har fået mere taletid end den anden, er det vigtigt, at eksaminator under diskussionen sikrer den anden prøvedeltager mulighed for at demonstrere sin mundtlige kompetence. Dette sker ved, at denne prøvedeltager i diskussionen får lidt ekstra taletid.

5. Bedømmelsesskema til mundtlig kommunikation

Navn: _____

CPR-nummer: _____

	Udmærket 13-10	Middel 9-7	Acceptabel 6	Usikker 5-00
Delprøve 1 – interview				
Forståelse af samtalepartner				
Svare på spørgsmål				
Delprøve 1 – monolog				
Fortælle sammenhængende				
Udtale				
Delprøve 2 – interaktion				
Indgå i interaktion				
Udveksle synspunkter, begrunde				
Delprøve 2 – diskussion				
Udtrykke synspunkter, begrunde				
Analytisk bedømmelse				
Fluency				
Grammatisk kompetence				
Ordforråd				
Udtale				

(NB: Udtale indgår som et centralt element i alle prøvens produktive dele).

Karakter: _____

Navn: _____

CPR-nummer: _____

	Udmærket 13-10	Middel 9-7	Acceptabel 6	Usikker 5-00
Delprøve 1 – interview				
Forståelse af samtalepartner				
Svare på spørgsmål				
Delprøve 1 – monolog				
Fortælle sammenhængende				
Udtale				
Delprøve 2 – interaktion				
Indgå i interaktion				
Udveksle synspunkter, begrunde				
Delprøve 2 – diskussion				
Udtrykke synspunkter, begrunde				
Analytisk bedømmelse				
Fluency				
Grammatisk kompetence				
Ordforråd				
Udtale				

(NB: Udtale indgår som et centralt element i alle prøvens produktive dele).

Karakter: _____